

Utöka din räckvidd

ANNONSERA SMART - NÅ LÄNGRE

Till broschyren

Webb: www.infoexpress.se
www.oresundspotlight.com
www.oresundsperspektiv.com
www.oresundsdeals.com

Kontakt: office@infoexpress.se

Info Express

År 8, Nr. 71, 22 FEBRUARI - 27 MARS 2025, 40 SIDOR | www.infoexpress.se | www.infoexpress.dk | FRIVILLIGT OM DU TYCKER OM INNEHÅLLET, SE S. 2

Norska beslutet: Att inte förbjuda fiskodlingar, trots risken för utrotningshotad viltlax.

S. 6

Hälsotips: Hur kan man må bättre?

S. 19

Klimatförändringar och AI

S. 14

HELT NYA SUBARU FORESTER KRAFTFULL, SMIDIG OCH SÄKER

VI ÄR MALMÖS
NYA SUBARU
ÅTERFÖRSÄLJARE

SPARA UPP TILL 40.000:- med XFuel*

3 ÅRS FRI SERVICE**

CITY MOTOR
www.citymotor.se
Jägershillgatan 6, 040-42 06 02, Mån-Fre 09-18, Lör 11-15

SUBARU

SUBARU FORESTER med ADVENTURE-paket fr. 399.900:-
Alla säkerhetssystem och fyrhjulsdraft ingår alltid
Bränsleförbrukning: A, l/100 km, CO₂-utsläpp: 153 g/km (WLTP). Bilen i annonser är utrustad med 18-tums fälgar. Bilderna är illustrativa. *Erbjudandet gäller vid köp av en Subaru Forester modellår 2025 med XFuel-paketet. Går ej att kombinera med andra erbjudanden. **Gäller efter 12 månader vid 1500, 3000 och 4500 km.

Nya regler för ursprungsmärkning av kött på restauranger

Från och med den 1 mars 2025 införs nya regler för restauranger och storhushåll som serverar kött och måste kunna informera konsumenter om köttets ursprung. Kraven inkluderar nötkött, fläskkött, får, fågel och getkött.

Det här innebär de nya reglerna ranger och i annan storhushållsverksamhet, på begäran, ska kunna få information om

ursprungslandet för kött från nöt, gris, får, get och fjäderfä som används som en ingrediens i den mat som lagas i verksamheten.

Det ska vara enkelt för restauranggäster att få information om köttets ursprung, och lika enkelt för företagare att följa reglerna. Informationen om köttets ursprung behöver därför bara lämnas på den plats där verksamheten bedrivs. Den behöver alltså inte lämnas i beställningsapparat eller på företagets webbplats.

Informationen kan ges på flera sätt
Matgästen har rätt att få informationen på samma sätt som allergeninformation i maten. Informationen ska tydligt visa ursprunget av köttet och den ska också vara lättillgänglig – antingen på menyn, på en skylt eller genom att personalen kan svara på frågor.

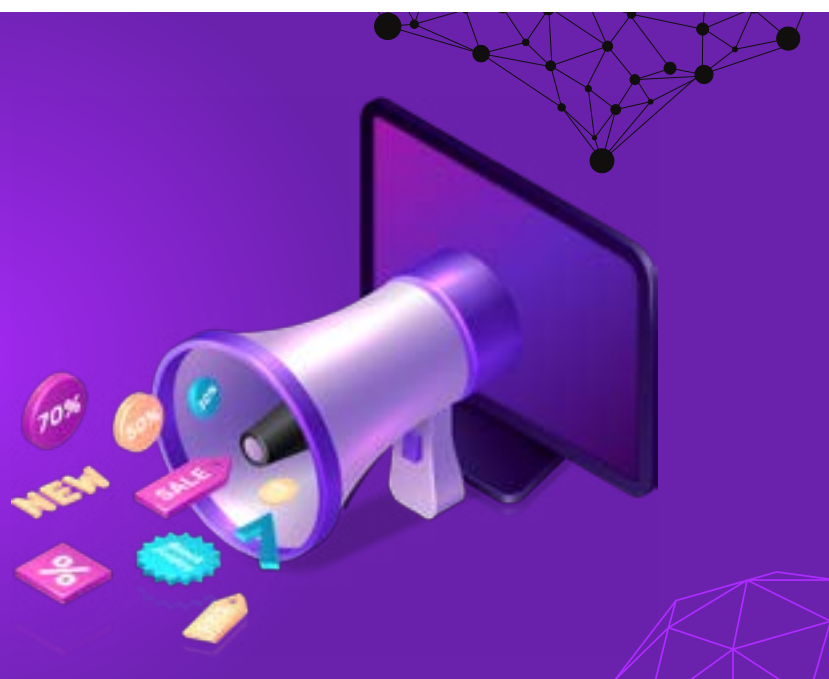
Lagstiftningen baseras på EU-förordning
Lagstiftningen bakom kravet inkluderar EU-förordning nummer 1169/2011 om livsmedelsinformation till konsumenter som redan kräver ursprungsmärkning för många livsmedelsprodukter, inklusive färskt kött i butik. De nya reglerna utökar detta krav till att även omfatta serveringsställen som till exempel restauranger.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se
Källa: Malmö stad

ÖRESUND MARKETING DEALS

Har du ingen tid eller erfarenhet? Vi sköter allt åt dig, inklusive skapandet av ditt konto och hanteringen av dina erbjudanden!

www.oresundsdeals.com

Info / Express

X Solutions HB. Org nr: 969778-9353
Tidningschef/Ansvarig utgivare: Laurentiu Mihai
E-post: office@infoexpress.se
Distribution: X Solutions HB
Tryck: Pressgrannar AB, Linköping

Kontaktuppgifter

Webbsida: www.infoexpress.se
Redaktion: office@infoexpress.se
Annons: annonsering@infoexpress.se
Hälsa på: hello@infoexpress.se
Vi ser fram emot att få se din hälsning!

PRIS: FRIVILLIGT OM DU TYCKER OM INNEHÅLLET!

GÄLLER VID UTDELNING

Swish: 123 213 99 05 X Solutions HB

Allt material i tidningen lagras digitalt. För ej beställt material ansvaras ej. De som sänder in material anses medge till digital lagring och publicering.

NYA MAZDA CX-80 UPP TILL SJU SITTPLATSER

VÄLKOMMEN IN
OCH PROVKÖR!

Nya Mazda CX-80 är vår största SUV med gott om utrymme och plats för upp till sju personer. Här möts noggrant utvalda detaljer med den senaste tekniken, allt för att du ska kunna njuta av din körupplevelse. Med en elektrisk räckvidd på upp till 61 km och en dragvikt på 2 500 kg är Mazda CX-80 laddhybrid den perfekta bilen såväl för den dagliga pendlingen som för de stora äventyren.

LADDHYBRID FRÅN 563 400 KR | DIESEL FRÅN 539 300 KR

10
ÅRS
GARANTI

PHEV: Förbr. bl. körning (WLTP): 1,6 l/100km. CO2 bl. körning (WLTP): 35 g/km. Elektrisk räckvidd (WLTP): 61 km. Diesel: Förbr. bl. körning (WLTP): 5,7-5,8 l/100 km. CO2 bl. körning (WLTP): 148-151 g/km. Tioårsgarantin innefattar: 3 års fabriksgaranti samt 7 års förlängd garanti. Se fullständiga villkor på mazda.se.

CityMotor Malmö
Jägershillgatan 6, 213 75 Malmö
www.citymotor.se
Vardagar 09.30 – 18.00 Lördag 11.00 – 15.00
Söndag Stängt

MazdaCenter Svedala
Industrigatan 3, 233 21 Svedala
www.mazdacenter.nu
Vardagar 09.30 – 18.00 Lördagar Stängt
Söndagar 11.00 -15.00

Miljözoner i Danmark

Miljözoner finns sedan flera år tillbaka i flera europeiska länder, däribland i Danmark. Syftet är att minska luftföroreningar, framför allt i känsliga områden som storstädernas stadskärnor. Den 1 oktober 2023 skärptes reglerna för miljözoner i Danmarks fem största städer ytterligare och omfattar alltså Köpenhamn/Frederiksberg, Odense, Århus och Ålborg.

Danmarks fem största städer har infört krav på dieseldrivna personbilar i miljözonerna. Kraven gäller för såväl inhemska som utländska fordon.

Böter i danska miljözoner

Miljözoner är inget nytt för danskarna. Sedan den 1 juli 2020 omfattas varutransporter, lastbilar och bussar av regelverket. Drygt tre år senare utökades reglerna till att nu även omfatta personbilar.

De skärpta reglerna innebär att alla dieseldrivna fordon måste ha minst Euroklass 5 eller vara utrustade med ett partikelfilter för att få köra i miljözonerna. Om du är osäker på om ditt fordon uppfyller kraven kan du besöka miljozoner.dk för att kontrollera statusen för din bil.

Den som bryter mot miljözonernas regler riskerar böter. I dagsläget ligger boten på upp till 1 500 danska kronor för personbilar och 12 500 kronor för tunga fordon.

Danmarks fem största städer har infört krav på dieseldrivna personbilar i miljözonerna. Kraven gäller både inhemska och utländska fordon.

Karta över miljözoner i Danmark

Syftet med miljözoner är att förbättra luftkvaliteten i tätorter och minska risken för att invånarna drabbas av sjukdomar. I Danmark omfattas följande städer av miljözonerna: Köpenhamn/Frederiksberg, Århus, Ålborg, Odense. Skanna nedan för att kunna se/ för att se detaljerade kartor över de danska miljözonerna.

När du kör in i en miljözon i Danmark möts du av en skylt med vit bakgrund, svart ram och en röd cirkel som markerar zonen. Ordet Miljøzone är tydligt markerat med svarta bokstäver längst ner på skylten.

Automatisk kontroll av registreringsskyltar

Tidigare behövde godkända fordon bära ett så kallat miljözonsmärke eller miljödekal, men numera sker kontrollen automatiskt genom avläsning av registreringsskyltarna.

Även utländska fordon omfattas av avläsningen, då de danska myndigheterna har tillgång till register från flera andra länder, inklusive Sverige.

OBS! Om ditt fordon är registrerat före den 1 oktober 2009 måste du registrera det innan du får köra in i en miljözon. Vid registreringen måste du också skicka in dokumentation som styrker att du har eftermonterat ett partikelfilter.

Regler för olika fordonstyper

- Personbilar: Dieseldrivna personbilar måste ha partikelfilter.
- Varutransporter: Äldre dieseldrivna varutransporter måste ha partikelfilter, även de som används privat eller i företagstransporter.
- Lastbilar och bussar: Alla äldre dieseldrivna lastbilar och bussar måste ha partikelfilter.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Öresundsbron

Betydande ökning av antalet pendlare från Sverige till Danmark

Antalet personer som pendlar dagligen från Sverige till Danmark ökar, vilket har en positiv inverkan på den danska ekonomin. Högre löner i Danmark kombinerat med lägre levnadskostnader i Sverige driver denna gränsöverskridande pendling.

Allt fler svenskar väljer att dagligen korsa Öresund för att arbeta i Danmark, lockade av konkurrenskraftiga löner och bättre arbetsvillkor, samtidigt som de bor kvar i Sverige med lägre kostnader för boende och levnad. Denna dagliga migration stödjer inte bara den danska arbetsmarknaden utan bidrar även till en mer diversifierad arbetskraft. Infrastrukturen, såsom tåg och färjor, står

dock inför ökad belastning. Myndigheterna undersöker lösningar för att förbättra transportförbindelserna. Enligt Dansk Erhverv förväntas pendlingen fortsätta öka tack vare de ekonomiska fördelarna för båda länderna.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Dansk Erhverv

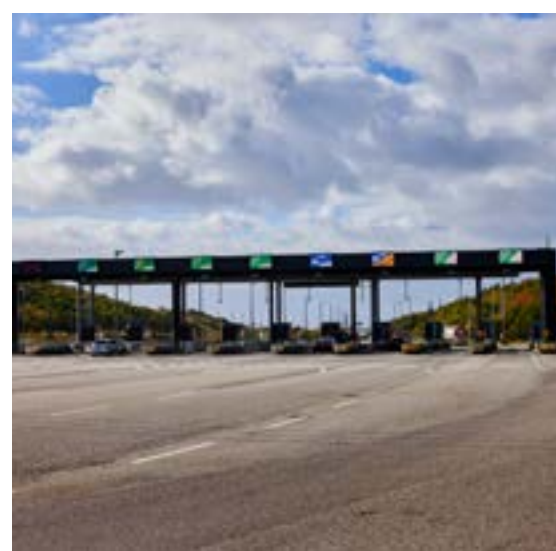

Bild av Allan Toft/Öresundsbron

25% RABATT PÅ ALLA VÅRA KÖK

Ballingslöv erbjuder just nu hela 25% rabatt på alla kök och bänkskivor samt på hela sortimentet inom badrum och förvaring. Vi erbjuder också fantastiska kampanjpriser på utvalda vitvaror. Välkommen in så berättar vi mer!

Ballingslöv® / SVÅGERTORP

DRAKAGATAN 2, 040-37 78 90

Norska beslutet: Att inte förbjuda fiskodlingar, trots risken för utrotningshotad viltlax.

Bild av Tapani Hellman / Pixabay

Norge utesluter alternativet om att förbjuda fiske med hjälp av nät i havet, även om miljöministern medger att viltlaxen i Nordatlanten nästan är utrotningshotad. Norge är ett av länderna som exporterar mest odlad lax i världen, med 1.2 miljoner ton som produceras årligen. Detta märks även på antalet fiskar i laxpopulationen: Viltlaxens population har enligt uppskattningar sjunkit från mer än en miljon i början av 80-talet till ungefär 500 000 idag, enligt en artikel publicerad i The Guardian. Medan det lägre antalet fiskar i populationen av viltlax mestadels beror på klimatförändringar har även landets fiskodlingar bidragit till att reducera antalet viltlaxar, bland annat genom att märkbart öka antalet fall av Caligididae, en sorts parasit som allvarligt drabbar fiskarna genom att livnära sig på deras vävnader. En sjunkande population har även gett upphov till nedstängningen av 33 sjöar för laxfiske föregående sommar. Flera fiskeodlingar har vidtagit olika åtgärder för att skydda fisken under föregående år, enligt Reuters. Bland annat innefattade lösningarna att testa speciella undervattensburar för

att hålla parasiten borta och att hålla den yngre laxpopulationen i anläggningar under en längre tid i ett försök att skydda dem mot väderförhållandena, men det är något som inte har förbättrat omständigheterna.

Klimat- och miljöminister Andreas Bjelland Eriksen uppgav att hans jobb inte var att "stoppa eller förhindra den mänskliga aktiviteten" utan att skapa incitament till industrins produktion och samtidigt hålla miljöhöret på en "acceptabel nivå", enligt The Guardian. Rapporteringen fortsätter med att tillägga ett annat citat av klimat- och miljöministern: "Det här är i princip ett existentiellt hot mot den nordatlantiska viltlaxen, och om vi blickar över det så tror jag inte att vi kan få igenom åtgärderna som vi måste ha", något han uppgavs ha sagt under ett möte med Missing Salmon Alliance. Mötet ska ha handlat om norska vattendrag där laxen har sitt habitat, vilket möjliggör för fisket och konferensen hölls i London. Eriksen påstod bland annat att år 2024 var ett svårt år för viltlax, men att det inte var det enda året som stack ut som särskilt svårt

och påpekade även att de värsta åren var 2021 och 2023. "Det är en del av en större trend och det betyder något. För mig innebär det att inflytandet från allt som vi gör handlar om mer än vad naturen och våra aktier kan klara av att hantera", meddelade han medier på plats. The Guardian rapporterar att han, efter att ha gjort uttalandet, inte skulle stoppa fiske med nät. Enligt en artikel från Reuters beräknades den norska laxindustrin utgöra 50% av den globala marknaden förra året och enligt siffror från förra året bidrog laxexport till cirka 2% av landets GDP (och motsvarade 11.2 miljarder dollar). År 2024 låg väderförhållanden bakom viltlaxpopulationens svårigheter till viss del, då en hård vinter och El Niño fick antalet fiskar att sjunka.

"Om man ser efter vattenbruksindustrin så producerar de mat, vilket är viktigt för perosner över hela världen och målet är att även kunna producera maten hållbart i framtiden. Mitt främsta bekymmer är inte med produktionen i sig, utan med föroreningen och dess påverkan på miljön. Det är det som vi behöver tackla", enligt Eriksen.

"Det är därför vi behöver arbeta med att få fram ett regelsystem som skapar incitament till produktion men inom föroreningsnivåer som inte är skadliga för Atlantens aktier."

Den norska myndigheten för miljö har föreslagit den mest restriktiva fiskesäsongen i år, med föreslagna gränser för laxfiskandet gällande i området Finnmark såväl som i tre fjordar och 42 floder. Istället för att inskränka fiske med nät, trots påtryckningar från aktivister, uppgav ministern att han planerade att söka en "acceptabel nivå" av föroreningar som drabbar viltlax. "Det finns nivåer av föroreningar som miljön kan hantera som kan ligga inom gränserna för vad Atlantaktierna också kan hantera. Att hitta den nivån är det vi verkligen behöver för att fortsätta framåt. Och för vissa områden kan det vara noll."

Bianca M. - Info Express
E: hello@infoexpress.se

Källor:
"Norway salmon farming industry grapples with harsh climate effects", Reuters, 2024-08-06
"Norway rules out fish farm ban despite 'existential threat' to wild salmon", The Guardian,

Ditt hem förtjänar det bästa!

Med färg från LADY får du inte bara högsta kvalitet – du får även exceptionell kulöråtergivning, täckförmåga och slitstyrka. Våra unika kulörrecept garanterar att du får ett vackert slutresultat som varar länge. För att ditt hem förtjänar det bästa.

Välkommen att upptäcka vårt sortiment av LADY-produkter.

colorama

LUND Mån-Fre 8-18 • Lör 10-14 • Sön stängt | LIMHAMN Mån-Fre 8-18 • Lör 10-14 • Sön 11-15
Bondevägen 2, 227 64 LUND • Tel. 046-19 09 50 | Linnégatan 85, 216 15 LIMHAMN • Tel. 040-16 26 09

EU vill ha tydligare regler för kemikaliers säkerhet – bättre skydd för alla?

Bild Pixabay

Europaparlamentet föreslår nya regler för kemikaliesäkerhet som kan påverka hela EU. Målet är enklare, mer transparenta bedömningar som skyddar både människor och miljön. Initiativet, som bygger på tidigare lagstiftning, innebär viktiga steg framåt för branschen och samhället.

”Denna reform är ett stort steg framåt, säger en av de ledande EU-parlamentarikerna, Maria Andersson, och betonar vikten av transparens för både industrin och medborgarna. Europaparlamentet driver, med bakgrund i EU:s tidigare kemikalielagstiftning REACH,

som infördes 2007 och satte en global standard för kemikaliekontroll men nu behöver moderniseras, på för enklare och mer transparenta regler för kemikaliesäkerhet.

Europaparlamentet driver på för enklare och mer transparenta regler för kemikaliesäkerhet,

vilket kan leda till bättre skydd för människor och miljön i hela EU. Detta initiativ kan påverka både företag och invånare i Öresundsregionen, där handel och industri har starka kopplingar till EU:s regler.

I en nyligen antagen resolution betonade EU-parlamentariker

vikten av att förbättra riskbedömningsprocessen för kemiska ämnen. De föreslår en gemensam dataplattform för kemikalier, som ska innehålla information om egenskaper, användningsområden och risker. Målet är att göra data lättillgängliga och underlätta övervakning i hela unionen.

Initiativet ingår i paketet ”ett ämne, en bedömning”, som även omfattar lagändringar för att förbättra samarbetet mellan EU:s kemikaliemyndigheter och skapa en ram för tidig riskidentifiering. Detta kan innebära förändringar för företag i Öresund som hanterar kemikalier, men också en tryggare miljö för invånarna.

EU-rådet stödjer idén och nästa steg är att inleda förhandlingar mellan rådet och parlamentet under våren 2025, vilket kan resultera i en ny lagstiftning vid årets slut och betonar vikten av att all kemikaliedata, även tidigare insamlad, ska inkluderas. Detta steg syftar till att skydda folkhälsan och miljön, samtidigt som innovation och konkurrenskraft inom kemiindustrin främjas. Med Öresundsregionens starka industriella närvaro kan dessa förändringar få stor betydelse för lokala aktörer.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet

VAXKASSETTER.SE

HUDVÅRD OCH VAXPRODUKER TILLVERKADE I EU

PASSA PÅ!

REA 50%

KONTAKT
E: SUPPORT@VAXKASSETTER.SE
W: WWW.VAXKASSETTER.SE

glasögonmagasinet

DUBBEL VÅRGLÄDJE!

Slipade solglasögon på köpet!
(värde upp till 6 595:-)

Just nu får du ett par slipade solglasögon när du köper kompletta glasögon med vår bästa behandling (i-Protection NT, 1 200 kr). Gäller utvalda solglasögon t.o.m. 22 juni. Boka tid och läs mer på glasogonmagasinet.se

glasögonmagasinet

Malmö Södra Förstadsgatan 121 Telefon: 040-828 88
Lund Lilla Tvärgatan 7, Tel: 046-13 99 98
Landskrona Östergatan 12, Tel: 0418-41 18 30
Helsingborg Bruksgatan 25, Tel: 042-18 38 88
www.glasogonmagasinet.se

Ungas största oro i EU: levnadskostnader och miljö

Bild Pixabay

En ny undersökning från Europaparlamentet visar att unga i EU, mellan 16 och 30 år, främst oroar sig för ökade levnadskostnader och klimatförändringar. Hela 40 % av de tillfrågade ser stigande priser som sitt största bekymmer, medan en tredjedel anser att EU bör prioritera miljö- och klimatfrågor de kommande fem åren.

Levnadskostnader och ekonomisk osäkerhet i fokus
Enligt den senaste Eurobarometerundersökningen om unga är

ökade levnadskostnader den främsta oron bland EU:s unga. 40 % av de tillfrågade anser att de stigande priserna påverkar

deras framtid negativt, medan 31 % anser att EU bör fokusera på den ekonomiska situationen och fler jobbopportuniteter.

Även social trygghet och tillgång till sjukvård ses som en prioritet av 29 % av deltagarna. Andra viktiga frågor är utbildning och yrkesutbildning (27 %), bostäder (23 %) samt försvar och säkerhet inom EU (21 %).

Unga i Östeuropa, särskilt i Tjeckien (36 %), Polen (33 %) och Estland (32 %), uttrycker en högre oro för säkerhet och försvar än unga i andra EU-länder.

Europaparlamentets talman, Roberta Metsola, kommenterade resultaten:

”Att lyssna på unga européers oro är avgörande för politiker, beslutsfattare och demokratin i Europa. Dagens unga oroar sig för stigande priser, klimatförändringar, säkerhet och möjligheter att hitta bra jobb. Dessa frågor måste vara centrala i varje beslut vi fattar och varje lag vi stiftar. Annars riskerar vi att förlora en hel generation i besvikelser.

Sociala medier viktigare än TV för nyheter

Undersökningen visar att sociala medier nu har gått om TV som den främsta nyhetskällan för unga när det gäller politik och samhällsfrågor. 42 % av deltagarna uppger att de får sin information från sociala medier, medan 39 % fortfarande förlitar sig på TV. Trenden är särskilt tydlig bland unga mellan 25 och 30 år.

Samtidigt anser hela 76 % av de tillfrågade att de har utsatts för desinformation under den senaste veckan, och 70 % uppger att de känner sig säkra på att kunna identifiera falska nyheter.

Unga efterfrågar konkreta åtgärder

Resultaten från undersökningen understryker behovet av att EU tar ungas oro på allvar och utvecklar politik som faktiskt svarar mot deras behov. Om konkreta åtgärder inte vidtas för att förbättra levnadsstandarden, säkerheten och jobbopportuniteterna för unga, riskerar EU att tappa en hel generation i misstro och frustration.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet

Europeiska unionen godkänner mjölmaskpulver som en ny livsmedelsingrediens

Europeiska kommissionen har godkänt användningen av *Tenebrio molitor*-pulver (gul mjölmask) som en livsmedelsingrediens, vilket markerar ett nytt steg i diversifieringen av proteinkällor inom EU. Beslutet är en del av EU:s strategi för hållbarhet och livsmedelssäkerhet och öppnar nya möjligheter för livsmedelsindustrin.

Mjölmaskar – den nya ingrediensen godkänd i Europa

Europeiska unionen har antagit Genomförandeförordning (EU) 2022/169, som tillåter användning av larv-pulver från *Tenebrio molitor* i olika livsmedelsprodukter. Åtgärden är en del av en bredare process för reglering av nya livsmedel och stöder övergången till alternativa proteinkällor och en mer hållbar kost.

Enligt förordningen kan mjölmaskpulver användas som ingrediens i:

- ✓ Bröd, bakverk och kakor
- ✓ Pasta och liknande produkter
- ✓ Mejeriprodukter och ostar
- ✓ Proteinstänger och spannmålsbaserade livsmedel

Påverkan och märkningskrav

Den nya regleringen innehåller strikta märkningskrav för att säkerställa transparens för konsumenterna. Produkter som innehåller denna ingrediens måste tydligt ange på förpackningen att de innehåller mjölmaskpulver.

● **Allergener:** Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) varnar för att personer med skaldjurs- eller kvalsterallergi bör vara försiktiga, eftersom *Tenebrio molitor*-pulver kan orsaka allergiska reaktioner.

Dessutom fastställer förordningen att det franska företaget NutriEarth har exklusiva rättigheter att kom-

Bild: Pexels

mercialisera denna produkt på den europeiska marknaden under de kommande fem åren.

Fördelar och utmaningar

● **Ett hållbart alternativ** – Insekter är en rik proteinkälla och har en mycket lägre miljöpåverkan jämfört med traditionell köttproduktion.

● **Minskade koldioxidutsläpp** – Uppfödning av insekter kräver färre naturresurser, inklusive vatten och odlingsmark.

● **Konsumentacceptans** – Även om insekter konsumeras i många kulturer globalt, går övergången långsammare i Europa och

kräver en gradvis anpassning av marknaden och konsumenterna.

Slutsats

Godkännandet av *Tenebrio molitor*-pulver som en ny livsmedelsingrediens markerar ett viktigt steg i diversifieringen av proteinkällor och genomförandet av EU:s strategi ”Från jord till bord” (Farm to Fork). Trots detta kommer framgången för denna nya ingrediens att bero på konsumenternas acceptans och hur livsmedelsindustrin integrerar den i prisvärda och attraktiva produkter

Info Express-redaktionen
Källa: eur-lex.europa.eu

HOW TO REACH US

Our studio and gallery
Hedmanska Gården
Lilla Torg 9, Malmö.

Our studio and gallery
070-728 99 68
gustuschristof@gmail.com

Facebook
Galleri Gustus

DISCOVER ART THAT CHALLENGES BOUNDARIES

Visit Gustus Gallery, where contemporary art invites you to see the world differently. Explore works that provoke, inspire, and connect cultures.

GUSTUS ART GALLERY

“Art is about taste. What some find beautiful, others may think is the ugliest thing they’ve ever seen. It’s incredibly subjective. That’s the beauty of art.”

– Christof Niemiec

LAGERRENSNING!

Lager- och utställningskaminer till superpriser!

Eldabutiken Vellinge
Välkommen till Falsterbovägen 179
Öppet: mån–tors 10–18, fre 10–16, lör 10–13, sön stängt

Värmeböljorna 2025: Ett allt större hot mot hälsan

Bild av Alexa - Pixabay

Extréma temperaturer blir allt vanligare och mer intensiva över hela världen, och 2025 ser ut att bli ännu ett rekordår. Enligt en ny studie publicerad i *Nature Medicine* orsakar värmeböljor redan tiotusentals dödsfall i Europa varje år, och denna trend förväntas förvärras. *The Guardian* varnar för att den globala temperaturökningen påverkar både städer och landsbygdsområden, vilket skapar farliga förhållanden för människor i alla åldrar.

Samtidigt kämpar sjukvårdssystem världen över med att anpassa sig till denna nya verklighet. Höga temperaturer kan orsaka uttorkning, värmeslag och förvärra befintliga sjukdomar – särskilt bland äldre, barn och personer med hjärt- och lungsjukdomar. Om inga kraftfulla åtgärder vidtas kan 2025 bli ett år där extrem värme skapar fler hälsokriser än någonsin tidigare.

Extrem värme – en växande fara

En rapport publicerad i *Nature Medicine* visar att temperaturer utanför det normala redan är en av de största orsakerna till väderrelaterade dödsfall i Europa. Studien lyfter fram att både värmeböljor och extrem kyla har en direkt påverkan på folkhälsan, men att det är värmen som nu driver de högsta dödstaten.

Enligt forskarna är äldre personer, personer med underliggande hälsoproblem och invånare i storstäder mest sårbara. Städer som Rom, Barcelona och Aten är särskilt utsatta på grund av den så kallade ”urbana värmeeffekten”, där asfalt och betong absorberar och behåller värmen under längre tid.

Om inga åtgärder vidtas för att minska utsläppen av växthusgaser och stärka beredskapen, förväntas antalet dödsfall kopplade till extrema temperaturer öka drastiskt under de kommande decennierna.

2025 – Ett rekordvarmt år?

The Guardian rapporterar att 2025 kan bli ett av de varmaste åren i historien, med temperaturrekord som kan slå tidigare värmeböljor. Redan i januari 2025 noterades den

högsta globala medeltemperaturen för en januari månad någonsin, och klimatforskare varnar för att trenden sannolikt kommer att fortsätta.

Detta innebär att länder i Europa och andra delar av världen måste förbereda sig för fler perioder av extrem värme, vilket kan leda till fler sjukdomsfall, överbelastade sjukhus och dödsfall kopplade till värmeslag och uttorkning.

Enligt en annan studie publicerad i *Nature Medicine* orsakade värmeböljan sommaren 2022 över 61 000 dödsfall i Europa. Denna siffra kan mycket väl öka i år, eftersom frekvensen och intensiteten av extremvärme fortsätter att stiga.

Vilka områden löper störst risk?

Vissa regioner är mer utsatta än andra när det gäller extrema temperaturer. Prognoser pekar på att följande områden kan drabbas hårdast av värmeböljor under 2025:

- Europa: Södra Frankrike, Spanien (Madrid, Sevilla), Italien (Rom, Neapel), Grekland (Aten, Thessaloniki).
- Nordamerika: Kalifornien, Texas, Arizona.
- Asien och Mellanöstern: Indien (New

Delhi, Mumbai), Pakistan (Karachi, Lahore), Iran, Förenade Arabemiraten. ● Nordafrika och Australien: Algeriet, Tunisien, Egypten, södra Australien.

Människor som bor i dessa områden eller planerar att resa dit bör hålla sig uppdaterade om värmevarningar och vidta försiktighetsåtgärder för att minska riskerna.

Vilka åtgärder kan vidtas?

För att undvika en folkhälsokris föreslår forskare och klimatforskare flera åtgärder:

- Minska utsläppen av växthusgaser för att bromsa den globala temperaturökningen.
- Skapa fler grönområden i städer för att minska den urbana värmeeffekten.
- Bygga bättre varningssystem för att snabbt informera människor om värmeböljor och risker.
- Investera i klimatanpassade bostäder för att förbättra skyddet mot extremvärme.
- Uppmuntra individbaserade åtgärder såsom att dricka tillräckligt med vätska, bära lätta kläder och undvika fysisk aktivitet under de varmaste timmarna på dagen.

Slutsats

Extremvärme är inte längre en sällsynt händelse – det har blivit en återkommande global kris. År 2025 ser ut att bli ett avgörande år i kampen mot klimatförändringar, och de beslut som fattas idag kommer att påverka hälsan och livskvaliteten för kommande generationer.

Genom att minska utsläppen och vidta förebyggande åtgärder kan vi fortfarande begränsa skadorna. Men om vi inte agerar nu, kan extrem värme bli ett av de största folkhälsoproblemen under det kommande århundradet.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet

Källor: *Nature Medicine* – Extréma temperaturer påverkar på hälsan i Europa
The Guardian – 2025, ett av de varmaste åren i historien.

Klimatfenomenet El Niño – gammalt som gatan

Det återkommande klimatfenomenet El Niño – som orsakar extremväder i form av torka, översvämningar och skogsbränder – är äldre än vad som tidigare varit känt. Forskare kan nu visa att naturföreteelsen funnits i 250 miljoner år, ända sedan kontinenterna satt ihop i Pangea.

El Niño är havsfenomenet som tillsammans med atmosfärfenomenet Southern Oscillation återkommer i de östra delarna av Stilla Havet med ett mellanrum på två till sju år. De båda företeelserna är kopplade till varandra med den gemensamma benämningen ENSO (El Niño - Southern Oscillation). Företeelsen pågår vanligtvis i nio till tolv månader med kulmen kring jul (därav namnet El Niño = gossebarnet).

Fenomenet påverkar temperaturen, hastigheten och styrkan hos havsströmmarna. El Niño lämnar även avtryck på lokala och regionala väderförhållanden. Extremväder i form av torka, översvämningar och skogsbränder påverkar miljontals människor i Sydamerika och Australien.

Det har hittills varit oklart hur långt tillbaka i tiden klimatfenomenet sträcker sig. Men i en ny studie, som publiceras i den vetenskapliga tidskriften *Proceedings of the National Academy of Sciences*, PNAS,

kan ett internationellt forskarlag slå fast att El Niño och Southern Oscillation har en historia på minst 250 miljoner år.

– Genom klimatsimuleringar fann vi att ENSO har varit ett ledande klimatfenomen långt före mänsklighetens historia. Det var en stor upptäckt för oss, säger Zhengyao Lu, naturgeografiforskare vid Lunds universitet som medverkat i studien.

El Niño var ännu starkare tidigare under historien

Med hjälp av en global klimatmodell, samt beräkningar av atmosfäriska och oceaniska processer lyckades forskarna kartlägga ENSO:s historia i intervaller om tio miljoner år. Det visade sig, något förvånande, att fenomenet varit betydligt starkare under flera historiska perioder jämfört med idag. Studien ger forskarna viktiga nycklar till att förstå hur fenomenet samverkar med de klimatförändringar som vi ser idag.

– En bättre förståelse för ENSO:s historia kan ge oss nya insikter om hur fenomenet kan komma att förändras i framtiden. Resultaten antyder att ENSO kommer att fortsätta vara den mest betydande källan till årliga variationer i klimatet globalt, säger Zhengyao Lu.

Fotograf: Zhengyao Lu

Den nya studien hjälper forskarna att utveckla mer realistiska klimatmodeller när det kommer till topografi, växthusgasnivåer, solstrålning och batymetri. Zhengyao Lu berättar att forskningen kommer att kunna ge viktiga upplysningar till framtida klimatprognoser.

– De senaste och kommande extrema El Niño-händelser kan i första hand drivas av antropogena klimatförändringar. Men på en tidsskala på 250 miljoner år har naturlig variation och andra faktorer lett till större förändringar. Det är hursomhelst av yttersta vikt att vi kan förstå hur det här klimatfenomenet betar sig i en allt varmare värld, säger Zhengyao Lu.

Info Express-redaktionen
Källor: Lunds universitet

Försköna ditt hem med inredning från Glashuset!

Hilma af Klint

Handtuftad ullmatta i mönster av Hilma af Klints "The Ten Largest"

Fr. 11 475 kr
(13 500 kr)

Soffa Streamline

By Eilersen.

Kampanjpris:
34 990 kr
(49 963 kr)

Oavsett om du letar efter tidlösa klassiker eller de senaste trenderna, erbjuder Glashuset ett brett sortiment från välkända designvarumärken som hjälper dig att skapa ditt drömhjem.

GLASHUSET

House Of Brands For Good Living

eilersen louis poulson Fredericia m o o o i DUX FRITZ HANSEN string® Montana vitra. GUBI

Långhusgatan 1, Malmö • 040-630 46 46
Öppettider: Ti-Fr 10-19, Lö 10-17, So 11-17. Må stängt.
www.glashusetmalmo.se öppet dygnet runt!

Klimatförändringar och AI

Bild av Elias -Pixabay

AI har blivit en konstant nyhet och ett av världens mest populära (och relevanta) samtalsämne. Vad AI kan och inte kan åstadkomma är ännu oklart, men åsikterna går isär även när det gäller hållbarhet. Vad kan hända i framtiden när digitaliseringens framsteg riskerar att bli ett av nutidens största problem? Vad kan gå fel när en teknisk innovation under ständig utveckling även förväntas bidra till en ökad energiförbrukning och vattenkonsumtion? Går det att omvända denna utveckling för att få AI att bidra till hållbarheten istället för det motsatta?

Kritiken mot AI: Energiförbrukning och vattenkonsumtion

Den gemensamma nämnaren för kritiken som riktas mot AI är att tekniken kommer att kräva en ökad energiförbrukning och vattenkonsumtion för att funktioner som ChatGPT ska kunna fungera. Det som slukar mest energi är företagens datacenter, som innehåller den tekniska infrastrukturen som datorservrar och som bland annat används för att träna ChatGPT och DALL-E. Även funktioner som OpenAI kräver en hel del elektricitet, vilket innebär att mer koldioxid genereras, enligt en artikel framtagen av MIT. Detta är ett problem som har uppstått nyligen, då tillämpningen av generativt AI innebar att fler datacenter byggdes, för att funktioner som ChatGPT krävde en större teknisk infrastruktur för att kunna erbjuda och underhålla funktionen. Dessutom kan resurserna som läggs ned på att förbättra ChatGPT och ta fram en nyare, effektivare modell för användarna kräva ännu mer energi när den nya versionen framställs. När en ny modell framställs, kommer det att öka behovet av tillgång till vatten, vilket kan försämrade tillgången till vatten i vissa fall. Detta kan påverka ekosystemet lokalt, i riskområden som redan är sårbara för klimatförändringar. Anledningen till att vattenåtkomsten blir viktigare är att vattnet behövs för att kyla ned servrarna i dessa datacenter.

Med en ökad användning kan de bli belastade, vilket kan leda till att de blir överhettade såvida de inte kyls ned. Det är ännu oklart hur en ökad vattenförbrukning hade påverkat den biologiska mångfalden på platser där datacenter ligger.

Den tekniska infrastrukturen kommer att behöva byggas ut i takt med att nya AI-modeller tränas upp och hårdvaran som finns i datacentrerna kommer att behöva framställas oftare. Även om det inte bara är AI-utvecklingen som driver fram utbyggnaden av datacenter, så ligger AI bakom en stor del av utvecklingen. Det är oklart hur många datacenter som kommer att byggas ut och hur deras miljöpåverkan då hade sett ut, men slutsatsen som kan dras är att om utvecklingen fortsätter, så kommer det bara behövas fler och att dessa senare följer med en viss miljöpåverkan. Nästa år förväntas alla datacenter dra så mycket elektricitet att de hamnar på femte plats om man ser till elförbrukning per land och landa på en plats mellan Japan och Ryssland. Bland den främsta kritiken som riktas mot AI är energikonsumtionen, då experter inte anser att det är möjligt att driva fram denna utveckling med hjälp av förnybar energi. År 2021 upptäckte till exempel anställda vid Google i samarbete med forskare vid University of California i Berkeley att enbart träningsprocessen för en modell liknande Open AI:s GPT-3

motsvarade 552 ton koldioxid. Problemet som kvarstår är att det inte bara går åt energi när AI:s GPT-modeller tränas. Närhelst man använder AI går energi åt för att få sin fråga besvarad. Beräkningar från forskare uppskattar bland annat att en sökning via ChatGPT använder fem gånger så mycket elektricitet som en vanlig webbsökning. Dessutom har företaget ett incitament att ständigt ta fram nyare modeller, vilket gör att den nyare sortens AI, generativt AI, har börjat ta över. Nyare modeller kräver ännu mer energi under övningsfasen, vilket riskerar att öka efterfrågan på energi ytterligare.

Förutom det kommer även viss miljöpåverkan med hårdvaran. För att kunna framställa ett datacenter krävs en del indirekt miljöpåverkan. Det är svårt att mäta hur specifika kemiska processer och utvinningen av särskilda mineraler påverkar miljön, eftersom detta i stort sett fortfarande är ett pågående projekt.

Förslag på lösningar - AI med ett hållbart fokus?

AI har många användningsområden som kan gynna arbetet mot hållbarhet. Ett av dem är innovationen. AI stärker upptäckningsrikedomen genom att accelerera den tekniska utvecklingen, som kan leda till koldioxidutsläppen minskar framöver. En rapport av International Energy Agency (IEA) och som

lyfts fram av World Economic Forum (WEF) hävdar att nästan hälften av alla koldioxidutsläpp som kommer att reduceras fram till år 2050 kommer att minska tack vare teknik som ännu inte är uppfunnen. Artificiell intelligens blir här en teknisk möjlighet som effektiviserar forskningen och som även kan accelerera den vetenskapliga utvecklingen inom andra fält.

Andra praktiska användningsområden för AI

Numera kan AI redan tillämpas i vardagen för att reducera koldioxidutsläppen. Exempelvis används den i Google maps-funktionen för att hitta mer miljövänliga vägar i rutter som föreslås av AI. Detta har bland annat lett till att utsläppen har minskat med över en miljon ton koldioxid årligen sedan funktionen började testas i Europa och USA.

AI kan även användas för att hålla riskområden under uppsikt och för att inleda varningar i förtid. Den kan användas för att modellera olika typer av risker för översvämningar (och i längden även andra naturkatastrofer, som jordbävningar och skogsbränder) och användas som ett verktyg för att mer effektivt varna befolkningen i förväg. AI-verktyg kan användas för att skydda människor på effektivare sätt under naturkatastrofer och andra typer av nödfall. Detta är bara en bråkdel av alla exempel på vad AI kan göra nu och inom en snar framtid - med bara tekniken som har utvecklats hittills.

Det stora dilemma

Det finns flera risker med AI-användningen vid första anblick, men potentialen för en framtida utveckling kan i vissa fall bara göra miljöbelastningen temporär. Det är detta som gör AI-användningen till ett känsligt och komplicerat dilemma: Ska vi ta en paus från utvecklingen för att se till att omställningen till förnybar energi prioriteras innan vi hinner längre eller ska vi istället fortsätta satsa på den nya tekniken oavbrutet och hoppas att den nya tekniska utvecklingen löser problemet?

Bianca M.- Info Express

E: hello@infoexpress.se

Källor: "Explained: Generative AI's environmental impact", MIT News, 2025-01-17
"What is AI's role in the climate transition and how can it drive growth?", World Economic Forum (WEF), 2025-01-16

EU antar nya regler för att minska textil- och matavfall

Bild: Pixabay

Europaparlamentet och Europeiska rådet har nått en preliminär överenskommelse om att införa åtgärder för att förebygga och minska avfallet från livsmedel och textilier inom hela EU. Dessa åtgärder syftar både till att minska matsvinnet och att göra textilindustrin mer ansvarig för avfallshanteringen.

Minskning av matsvinn

Enligt den nya överenskommelsen måste EU:s medlemsstater senast den 31 december 2030 uppnå följande nationella mål för att minska matsvinnet:

- **En minskning med 10 %** inom livsmedelsproduktion och livsmedelsbearbetning.
- **En minskning med 30 %** per capita inom detaljhandel, restauranger, catering och hushåll.

Dessa mål kommer att beräknas utifrån det genomsnittliga årliga matsvinnet mellan 2021 och 2023. Dessutom blir livsmedelsföretag med en betydande roll i livsmedelskedjan skyldiga att underlätta donationer av osåld mat som fortfarande är säker att konsumera.

Ökat producentansvar inom textilindustrin

Överenskommelsen innebär också att medlemsstaterna måste införa system för utökat producentansvar (EPR) för textilprodukter. Detta innebär att företag som säljer textilier på EU-marknaden måste täcka kostnaderna för insamling, sortering och återvinning av textilavfall, med start 30 månader efter att direktivet trätt i kraft.

Denna skyldighet gäller alla producenter, inklusive de som säljer via e-handelsplattformar, oavsett om de är baserade inom eller utanför EU. Start-up företag får en extra övergångsperiod på 12 månader för att anpassa sig till kraven.

De nya reglerna omfattar en rad produkter, inklusive kläder, skor, sängkläder, köktextilier, gardiner och hattar. Dessutom uppmuntras medlemsländerna att beakta fast fashion och ultra-fast fashion när de fastställer avgifter inom EPR-systemen.

Bakgrund och nästa steg

Varje år produceras cirka 60 miljoner ton matavfall och 12,6 miljoner ton textilavfall inom EU. De nya lagstiftningsåtgärderna syftar till att kraftigt minska dessa siffror och främja en cirkulär ekonomi.

Den preliminära överenskommelsen måste nu formellt godkännas av Europaparlamentet och Europeiska rådet. Eftersom den har starkt politiskt stöd förväntas den antas utan större hinder.

Genomförandet av dessa regler kommer att öka producentansvaret och främja hållbara metoder, vilket bidrar till att minska den negativa miljöpåverkan.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet

SPECIALBUTIKEN FÖR HUND & KATT

mammut

KARHÖGSTORG i LUND • TEL 046-211 21 22
hej@mammut.nu www.mammut.nu

DAGS ATT SE BÄTTRE UT!

199,- (ORD. 990,-)   1490,- (ORD. 1990,-)

99,- (ORD. 990,-)

149,- (ORD. 990,-)

PROGRESSIVA GLAS FR. 990,- (ORD. 1990,-)
LÄSGLASÖGON FR. 750,- (ORD. 1400,-)

LEG OPTIKER

Glas & Båge

V. MÄRTENSGATAN 1 223 51 LUND TEL. 046-12 87 55

Statliga influencers drev kvinnor till arbete – nu vill soft girls ha dem hemma

Dätidens soft girl? Hemmafru år 1952. Foto: Paul Lindgren. CC BY-NC 4.0*

Soft girls vill inspirera sina medsystrar att skippa karriären, bli försörjda av en man och i stället satsa på familj och skönhet. För 60 år sedan såg det radikalt annorlunda ut. Då arbetade statliga ”influencers” för att kvinnorna skulle lämna hemmafrutillvaron för arbetsmarknaden.

Begreppet soft girl kom med på listan över 2024 års nyord. En soft girl kan enklast beskrivas som en uppåtgående trend i sociala medier som hyllar ett lyxhemmafruliv med skönhet, familj och välmående i fokus.

Åsa Lundqvist, professor i sociologi vid Lunds universitet, har studerat en annan företeelse som skulle kunna beskrivas som soft girl-trendens raka motsats – nämligen den 60 år gamla och ganska obekanta företeelsen aktiveringsinspektörer.

– Jag trillade över denna yrkesgrupp av slump när jag höll på med ett annat forskningsprojekt och tyckte att den var så intressant att jag var tvungen att skriva en bok om den, säger Åsa Lundqvist.

Aktiveringsinspektörer var en tjänstemannagrupp som på 60-talet arbetade för att få ut kvinnor i arbetslivet. Då började hemmafruidealet, som var som starkast på 50-talet, alltmer ifrågasättas. Dels ur ett feministiskt perspektiv eftersom ett hemmafruliv undergrävde kvinnors möjlighet till självständighet, dels för att det rådde brist på arbetskraft. Sveriges kvinnor behövdes helt enkelt på arbetsmarknaden.

”Dessa aktiveringsinspektörer var i praktiken 1960-talets influencers, säger Åsa Lundqvist

Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) anordnade kampanjer som sändes i radio och på TV. Kampanjen annonserades också i tidningar. Ett exempel var radioshowen ”Hemmafru

byter yrke” som syftade till att husfruar skulle få upp ögonen för förvärvsarbetets fördelar.

Aktiveringsinspektörer

Som ett led i samma arbete började AMS anställa aktiveringsinspektörer. Deras uppgift var att informera hemmafruar om arbetslivet samt att ”påverka och förändra” negativa åsikter och fördomar om kvinnor som lönearbetare.

– Dessa aktiveringsinspektörer var i praktiken 1960-talets influencers, säger Åsa Lundqvist.

Inspektörerna arbetade i nära samarbete med lokala arbetsförmedlingar men också genom direktkontakt med kvinnor. De fanns på offentliga platser, på biografier eller i lobbyn på olika samlingslokaler. Där kunde de bjuda på kaffe och ett samtal om hur kvinnor bäst skulle komma in på arbetsmarknaden. Även dörrknackning användes för att nå hemmafruarna.

Argumentationen var rakt på sak och enkel; ett betalt arbete bidrog inte bara till personlig utveckling utan också till ekonomiskt oberoende och frihet för kvinnan och i slutändan – ett bättre liv. Ett samhälle byggt på sådana premisser gynnade alla medborgares välbefinnande, menade man, och det var en förutsättning för en välmående välfärdsstat.

– Men många hemmafruar var tveksamma och frågade sig om de skulle klara yrkes-

livets krav, säger Åsa Lundqvist. Det blev aktiveringsinspektörerna uppgift att övertala dem det motsatta.

”Soft girl-trenden kommer inte ändra på att nästan alla kvinnor arbetar. Däremot, menar Åsa Lundqvist, bör vi ställa kritiska frågor om varför trenden har uppstått.

Exakt hur många kvinnor som aktiverades på grund av aktiveringsinspektörerna arbete är oklart. Däremot vet vi att hemmafrun så gott som försvann under de följande 20 åren. Detta skulle kunna jämföras med en mycket framgångsrik influenser-kampanj, menar Åsa Lundqvist.

Idag arbetar nästan alla kvinnor i Sverige. Åsa Lundqvist tror inte att soft girl-trenden kommer att ändra på det. Däremot, menar hon, bör vi ställa kritiska frågor om varför trenden har uppstått. Att yrkeskvinnor dubbeljobbar då de fortfarande gör huvuddelen av marktjänsten spelar säkert in.

Många är antagligen trötta på den dubbla arbetsbördan. Kanske måste vi borsta av några av argumenten som aktiveringsinspektörerna använde sig av på 60-talet? Att vara en självständig kvinna är ju verkligen fortfarande ett ideal värt att kämpa för, säger Åsa Lundqvist.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källor: Lunds universitet - Åsa Lundqvist

”Det här är en möjlighetslagstiftning”

Hur kan vi minska den organiserade brottsligheten i utsatta områden och göra dem tryggare? Olle Lundin, professor i förvaltningsrätt har på uppdrag av regeringen utrett åtgärder för att ge fastighetsägare bättre förutsättningar att samarbeta med varandra och andra aktörer. De som inte vill medverka ska kunna tvingas till det, berättar han.

Varför har utredningen gjorts?

– Den här utredningen är en punkt i Tidöavtalet, så det är någonting som regeringspartierna har kommit överens om. Det här, menar de, är ett viktigt verktyg i bekämpningen av den organiserade brottsligheten och för att öka trygghet och säkerhet i vissa områden som har problem.

Vilka var de viktigaste slutsatserna du kom fram till?

– Vad vi pratar om är en företeelse som kallas platsamverkan med ett antal aktörer som är knutna till en plats. Fastighetsägare, polis, kommunen, socialtjänst, boende i området, alla går samman för att gemensamt hitta åtgärder.

Man utgår från fastighetsägarna. Oftast betalar de en avgift in i den här samverkan för att få ekonomiska muskler. Då kan de till exempel anlita ordningsvakter, se till att ha bra renhållning och försvara för brottsligheten genom att ha bättre låsanordningar på de byggnader som finns, så att buset inte ska kunna finnas i till exempel cykelförråd. Man motar gemensamt bort dem med alla möjliga olika medel. Den här typen av reglering finns i USA, Holland Tyskland, Kanada och säkert på flera ställen. Men vi har inte i Sverige någon särskild reglering av det här.

Och det var det regeringen ville ha. Vårt förslag är att det ska

Olle Lundin, professor i förvaltningsrätt. Foto: Mikael Wallerstedt

komma en reglering där fastighetsägarna i ett visst område kan ta initiativ och bilda en förening för områdessamverkan och tvinga in eventuella fastighetsägare som inte vill vara med.

Vi har sett i vår utredning att det finns områden som är väldigt problematiska på det viset att vissa fastighetsägare i ett område inte vill. Och då blir det inget av. Den föreslagna lagstiftningen i sig innebär inget tvång utan det krävs att fastighetsägarna initierar den.

Ni föreslår en ny lag?

– Ja, vi föreslår en ny lag, men för att tvingas vara med i den här samverkan bygger det på att ett antal fastighetsägare i området har bedömt att de vill vi dra igång det här. Så det är en möjlighetslagstiftning.

Hur är det att vara utredare?
– Jag tycker det har varit otroligt kul och lärorikt. Man får sätta sig in i någonting helt nytt. Jag har jobbat väldigt tätt med två fantastiska utredningssekreterare som jobbar vid Uppsala universitet: Patrik Bremdal, som är docent i konstitutionell rätt, och Veronica Gates Carlsson som just nu är adjunkt vid Juridiska institutionen.

Jag vill skicka med en rekommendation att om att får man en förfrågan om att vara utredare, så tycker jag att man ska tacka ja, för är väldigt utvecklande och lärorikt.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Uppsala universitet - Åsa Malmberg

Även reparation av elscooter

CYKELSERVICE
(översyn inkl service)
nu endast
249 kr
vid uppvisande av denna annons
gäller mars - juni

Bicycle + Doctor

J & C Lindelöfs
CYKEL & KNIVsliperi

Adress: Traktorgränden
3, Lund,
bakom "stora Coop"
Mobil: 073-687 22 02
E-post:
lundinscykel@live.se
Öppet alla dagar

24-timmars service

Vi erbjuder gräsklipparservice

Vi erbjuder även knivslipning!

HEPCAT STORE

chasing freedom since day one

VISIT US ONLINE. HEP-CAT.SE

VISIT US LIVE. SANKT LARS VÄG 21, LUND

Förklaring till farliga åderförfettningssplack vid typ 2-diabetes

Personer med typ 2-diabetes har ökad risk för hjärt-kärlsjukdomar och förtida död till följd av åderförfettning och forskare söker efter förklaringar till detta. Ett forskarlag vid Lunds universitet har nu identifierat molekylära mekanismer som kan förklara den ökade risken. Deras upptäckt kan leda till mer träffsäkra behandlingar mot åderförfettning i samband med typ 2-diabetes.

Individer med typ 2-diabetes har en ökad risk att drabbas av stroke, hjärtinfarkt och för tidig död i samband med åderförfettning, men det har hittills varit okänt vilka mekanismer som ligger till grund för den ökade risken. Andreas Edsfeldt och Isabel Gonçalves, forskare vid Lunds universitets diabetescentrum, har lett en studie som har kartlagt skillnader i åderförfettningssplack hos personer med och utan typ 2-diabetes.

Forskarna bakom studien i Nature Communications är också verksamma som läkare på hjärtkliniken vid Skånes universitetssjukhus i Malmö. De möter många patienter med typ 2-diabetes som utvecklat hjärt-kärlsjukdomar. I dag har omkring 537 miljoner vuxna människor i världen en diabetesjukdom, varav 90 procent har typ 2-diabetes. I Sverige är det uppemot 600 000 personer som har diabetes. Av dessa är det 85-90 procent som har typ 2-diabetes.

– En stroke eller hjärtinfarkt leder ofta till försämrad livskvalitet och i värsta fall döden. Eftersom vi vet att personer med typ 2-diabetes har en ökad risk att drabbas så har vi tuffare behandlingsmål i samband med åderförfettning för denna grupp. Dagens behandlingar

är främst inriktade på riskfaktorer såsom livsstil, blodfetter och blodtryck, oavsett om personen har diabetes eller inte. Vår nya studie ger ökat stöd för att personer med typ 2-diabetes kan behöva nya behandlingar som är riktade mot specifika molekylära mekanismer vid åderförfettning, säger Andreas Edsfeldt, hjärtläkare och docent vid Lunds universitets diabetescentrum.

Brist på skyddande proteiner

Forskarna har gjort detaljerade analyser av åderförfettningssplack från totalt 219 personer med hjärt- och kärlsjukdomar, varav 72 hade typ 2-diabetes. Åderförfettningssplack består av fetter, celler, kalk och bindväv som ansamlas i blodkärlsväggen. Forskarna har funnit att åderförfettningssplack från personer med typ 2-diabetes hade lägre nivåer av skyddande bindvävsproteiner jämfört med plack från personer utan diabetes. Orsaken till detta verkar vara en brist på en specifik tillväxtfaktor, kallad TGF-beta2. Forskarlaget har även sett att höga blodsockernivåer kan kopplas till lägre nivåer av skyddande bindväv i åderförfettningssplacken, något som medför ökad risk för stroke eller hjärtinfarkt.

– Höga blodsockernivåer kunde kopplas till minskade mängder av skyddande proteiner

och bindväv i åderförfettningssplacken, vilket ökade risken för hjärt- och kärlkomplikationer över tid. Fynden indikerar att det är viktigt att ha kontroll på sitt blodsocker över tid för att minska risken för hjärt-kärlsjukdom och att en sämre blodsockerkontroll kan påverka kroppens förmåga att bilda skyddande proteiner i åderförfettningssplacket, säger Andreas Edsfeldt.

I kommande studier vill forskarna undersöka hur kunskapen kan användas för att utveckla nya behandlingar för personer med typ 2-diabetes som kan förebygga hjärt-kärlsjukdom.

– Vår förhoppning är att kunskapen kan användas för att utveckla skräddarsydda behandlingar som minskar risken för att personer med typ 2-diabetes får stroke och hjärtinfarkt. En möjlighet är att vi tar fram ett läkemedel som ökar mängden skyddande proteiner i åderförfettningssplacket eller en behandling som stabiliserar placket, säger Isabel Gonçalves, professor i kardiologi vid Lunds universitets diabetescentrum och överläkare vid Skånes universitetssjukhus.

Info Express-redaktionen
Källa: Lunds universitet

Hälsotips: Hur kan man må bättre?

Inflation och en otryggare ekonomi, oro över världssituationen, arbetsmarknadens instabilitet... Det finns många anledningar som kan trigga igång oro och många situationer som kan trigga igång dålig sömn. Artikeln syftar på olika sätt som man kan lindra obehaget genom bättre sömn och en ökad acceptans av svåra känslor.

Acceptans av svåra känslor:

I en tid när man upplever osäkerhet kan det vara svårt att landa i en acceptans av en svår situation, oro, eller överlag starka känslor, men det betyder inte att det är omöjligt att åstadkomma. Att kunna styra över sina känslor har visat sig vara fördelaktigt, då personer är bättre på att kontrollera sina känslor, oftare känner sig mindre ensamma, lever längre och har större tillfredsställelse över sina liv.

Känslor kan betraktas som information, där man får reda på att en situation påverkar en på något sätt, och i så fall hur situationen påverkar en. En fördel, som ofta ses som ett misstag, är att man kan välja att distansera sig från en svår känsla för stunden. Genom att temporärt distrahera sig från en känsla under en kort period kan man bygga upp tillräckligt mycket distans från händelsen för att kunna få ett bredare (och i vissa fall även annorlunda) perspektiv. Däremot bör man inte undvika att helt strunta i känslan, då det kan övergå till att man förtränger undan en händelse som man behöver bearbeta så småningom. Andra situationer som går att tillämpa är att se sig själv från andra person för att bygga distans till händelsen. Genom att prata med en själv i du-form kan man se sig själv utifrån ett annat perspektiv än det man tillämpar i jag-form, vilket kan förstärka empatin.

En annan strategi man kan tillämpa för att kortsiktigt minska risken för obehag är att använda sinnesintryck (lukt, hörsel, känsel, smak och syn) för att tillfälligt distrahera hjärnan genom att få den att rikta uppmärksamheten till något annat. Det kan vara en låt, en kopp varmt te, doften av blommor eller en promenad i en park som kan få en att rikta tankarna mot annat och minska känslan av obehag för en stund.

Tips för att få en bättre sömn:

Forskning bakom konkreta åtgärder för att kunna få en bättre sömn via diet är inte helt klarlagd och forskningsläget är för det mesta splittrat. Vad som dock står klart är att dieten som helhet kan påverka sömnkvaliteten positivt. En artikel från New York Times lyfter att personer som konsumerar mer frukt och grönsaker, fiber och "nyttiga fetter" från födokällor som lax och nötter får en överlag bättre sömnkvalitet. Kopplingarna som hittills verkar gälla är att en medelhavskost verkar minska risken för symtom

Bild: Pixabay

på insomni, som exempelvis svårigheter med insomningen, problem med att vakna under natten. Utöver det pekar ytterligare studier på att dieter som prioriterar frukter, grönsaker och annan växtbaserad mat som är rik på antioxidanter bidrar till en lägre risk att drabbas av inflammation i kroppen. Inflammation är något som har kopplats till sömnstörningar. Forskare har även funnit att folsyra, B6, zink och magnesium kan stärka kroppens egna produktion av melatonin. Studierna visar däremot enbart en korrelation mellan dessa faktorer och människors beteenden. Deltagarna som äter mer av "bättre" varor kanske även anstränger sig för att äta nyttigare överlag eller prioriterar träning, och det är värt att poängtera att dessa faktorer i sig kan förbättra sömnen.

Forskarnas samband pekar även på att en diet som har ett högt sockernehåll eller innehåller mer snabbmat oftare leder till sämre sömn. En

person som lider av sömnbrist brukar däremot ha en preferens för en onyttig sorts mat, vilket lätt kan göra att man fastnar i en ond cirkel. Forskare rekommenderar däremot att man ser över sin konsumtion av stark mat eller mat med hög fetthalt nära inpå lördags, då det kan orsaka uppstötningar, och att undvika mat med mycket salt för att inte behöva använda toaletten under natten. En annan rekommendation är att se över koffeinkonsumtionen. Förmågan att kunna hantera koffein blir sämre med åldern, vilket en del missar, och man bör generellt undvika att dricka koffein efter kl 14.

Bianca M. - Info Express
E: hello@infoexpress.se

3 Ways to Change Your Mood - The New York Times
What to Eat and Drink for a Good Night's Sleep - The New York Times

ANNONSERING 2025

ÖRESUND SPOTLIGHT

1

TRYCKT OCH DIGITALT MAGASIN

En exklusiv publikation som överträffar marknadens standard:

- **Upplaga:** 25 000 exemplar
- **Var:** I västra Skåne, företag och exklusiva platser
- **När:** Mars, april, maj, sept., okt. och nov. 2025
- **Priser:** Från 3 500 SEK

INFO EXPRESS

2

TRYCKT OCH DIGITAL TIDNING

En tryckt tidning på högkvalitativt papper:

- **Upplaga:** 75 000 exemplar
- **Var:** I västra Skåne, exklusiva områden i hus, villor och företag
- **När:** 10 utgåvningar under 2025 (ej januari och juni)
- **Priser:** Från 3 500 SEK

ÖRESUNDS PERSPEKTIV

3

TRYCKT OCH DIGITALT ÅRSMAGASIN

Perfekt för att nå en kvalitetsmedveten publik i Öresundsregionen.

- **Upplaga:** 75 000 exemplar
- **Var:** I västra Skåne, exklusiva områden i hus och villor, företag, osv.
- **När:** Mars 2025.
- **Priser:** Från 4 500 SEK

ÖRESUNDS DEALS

4

ÖRESUNDS DEALS-PLATTFORM

Dina deals digitalt - med fokus på Öresundsregionen:

- Ditt digitala visitkort
- Eget konto: 3 deals, länk till hemsida/sociala medier
- Karta: Visa din butik/affär
- Support: Kontoskapande och uppdatering
- Pris: Från endast 500 SEK!

Rätstickan

Din glada garnbutik i Malmö

Garner

Tillbehör

Stick-café

www.ratstickan.se

Regementsgatan 84, 217 51 Malmö | Tel. 040- 26 94 46 | Epost: info@ratstickan.se

Eriks
Biluthyrning

0736 - 577 577 ERIKS-BILUTHYRNING.SE

MINIBUSSAR | SKÅPBILAR | LÄTTA LASTBILAR

LUND - ARLÖV/MALMÖ - HELSINGBORG - KRISTIANSTAD

Många fallolyckor kan enkelt förebyggas

Över 270 000 personer besöker varje år akuten efter att ha skadats i en fallolycka. Fallolyckor orsakar årligen mer än 2000 dödsfall i Sverige och förutom lidande för patienten, kostar de årligen samhället 16,8 miljarder kronor. En forskningsstudie vid Lunds universitet visar att det finns relativt enkla sätt att minska antalet fallolyckor.

Bild: iStock

Falloolyckor är den olyckstyp som leder till flest antal besök på akuten och flest inläggningar på sjukhus. Drygt 2 000 äldre personer avlider varje år till följd av ett fall. Det är mer än åtta gånger fler än de som omkommer varje år i trafiken.

– Under en genomsnittlig vecka söker 31 personer över 65 år akutmottagningen på Skånes universitetssjukhus i Malmö, för en fallolycka. Till detta tillkommer de som söker och vårdas för fraktur, oftast också orsakade av fallolycka, säger Sölve Elmståhl, professor i geriatrik vid Lunds universitet och överläkare på Skånes universitetssjukhus, Malmö och ansvarig för projektet.

Konsekvenser av fallolyckor är nedsatt funktionsförmåga, mindre självständighet och försämrad livskvalitet. Rädslan för att falla igen (fear of falling), innebär också att personen blir mer försiktig och mindre aktiv, vilket försvarar muskulaturen och därmed ökar risken för ytterligare fall. Befolkningsstudien Gott Äldrande i Skåne, har tidigare visat att en tredjedel av alla över 90 år, har tillat enbart senaste halvåret.

Fallpreventivmottagning i Malmö

2022 startade en geriatrisk fallpreventiv mottagning i Malmö, ett forskningsprojekt som är det första i sitt slag i Sverige. Syftet var att utveckla en modell för fallprevention och utvärdera effekter av behandling av fallpreventiva faktorer med screening, riskbedömning och individuella åtgärder för att minska antalet fallskador och öka

fysiskt och psykiskt välmående.

– I Sverige saknas idag specifika fallmottagningar som riktar sig till de som fallit och sökt sjukvård. Fördelen med en insats när en fallolycka redan inträffat, är en betydligt högre motivation hos patienten att medverka i ett åtgärdsprogram, säger Henrik Ekström, forskare i geriatrik vid Lunds universitet.

Insatser minskade antalet fall med 82 procent i högriskgruppen

136 patienter med en medelålder på 77 år som hade sökt akuten för fallolycka men utan att ha drabbats av fraktur, ingick i studien. Av dessa hade 65 procent sju eller fler fallriskfaktorer. Vanliga fallriskfaktorer är bland annat nedsatt muskelstyrka, försämrad balans, inkontinens, yrsel, syn- eller hörselnedsättning, olämpliga läkemedel och tidigare fall. Att så många fallriskfaktorer är inblandade visar att fallolyckor är komplexa till sin natur, vilket kräver en teambedömning med geriatrisk kompetens och en strategi inom flera områden för att förebygga olyckor.

Deltagarna i studien blev bedömda av läkare och behandlingsbara fallriskfaktorer åtgärdades i kombination med ett åtta veckors träningsprogram i balans, styrka och gång under ledning av fysioterapeut. Ett halvår efter avslutade fallpreventionsinsatser, minskade antalet fall med 57 procent. Antal fall i högriskgruppen – det vill säga de som fallit tre gånger eller fler det senaste halvåret – minskade med 82 procent. Efter projektet uppmättes även bättre muskelstyrka, balans

och gångförmåga hos mellan en fjärdedel till en femtedel av patienterna.

”Även om alla fallriskfaktorer inte går att åtgärda, finns det många som är behandlingsbara. Vården behöver därför ta ett helhetsgrepp kring dessa patienter. Gör man det får man kraftiga resultat!

– Även om alla fallriskfaktorer inte går att åtgärda, finns det många som är behandlingsbara. Vården behöver därför ta ett helhetsgrepp kring dessa patienter. Gör man det får man kraftiga resultat! Det var lite som en aha-upplevelse att inse att även funktionerna hos våra mest skröpliga, går att förbättra. Men vi måste titta på helheten. Det finns ingen quickfix - då hade man gjort det för länge sedan, säger Sölve Elmståhl.

Demografiska utmaningar ställer nya krav

I Sverige var 2023 totalt 587 300 personer 80 år eller äldre. Prognosen tio år framåt är att antalet kommer öka till cirka 800 000. Sverige står alltså inför en av sina största demografiska utmaningar, som ställer stora krav på hur välfärdssamhällets möter kommande vård- och omsorgsbehov. Idag uppgår vårt lands kostnader för fallolyckor 16,8 miljarder där regionernas direkta kostnader är cirka 4,8 miljarder, huvuddelen på grund av slutenvårdskostnader. För Region Skånes del motsvarar det 750 miljoner årligen. Men hälsoekonomiska beräkningar av fallolyckor visar att fallpreventiva åtgärder är kostnadseffektiva, innebär stora besparingar och överväger

de kostnader som tillkommer av att införa åtgärderna.

– Det här sparar väldigt mycket resurser i form av besök på akuten, röntgenundersökningar, inläggningar på ortopedin, för att inte tala om patientens eget lidande. Specialiserade geriatriska mottagningar för att fånga upp den sköra gruppen äldre för effektiva behandlingsinsatser, borde vara en självklarhet för sjukvårdsregionerna, säger Sölve Elmståhl.

”Sverige är tyvärr ett utvecklingsland när det gäller fallprevention för denna sköra målgrupp. Men det är inte bristen på kunskap – för kompetensen har vi – vi måste omsätta kunskapen i vården.

I både Danmark och Norge arbetar man idag förebyggande med den här typen av geriatriska mottagningar för att förhindra fallolyckor.

– Sverige är tyvärr ett utvecklingsland när det gäller fallprevention för denna sköra målgrupp. Men det är inte bristen på kunskap – för kompetensen har vi – vi måste omsätta kunskapen i vården. Det krävs politiska beslut för att vi ska få ett uppdrag och inte minst en budget för att komma i gång. Det finns mycket att göra med relativt enkla medel och små kostnader. På Skånes universitetssjukhus i Malmö har vi till exempel en fungerande mottagning som skulle kunna starta omgående, avslutar Sölve Elmståhl.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

TMP OUTLET • Sport & Fritid

1500Kvm märkeskläder!

Sport & Fritid • Alltid 20-80%

TRUEC NOC RTHC
Puffer Jacket
Vattenpelare 5000
Herr Stl S-2XL
-42% **799:-**
Rek.pris 1399:-

WHISTLER®
Carbon Ski Jacket
Vattenpelare 15.000
Herr Stl S-2XL
-40% **1199:-**
Rek.pris 1999:-

tuxer®
Zara Coat
Dam Stl XS-3XL
Vattenpelare 5000
Storlekarna kan variera!
-57% **599:-**
Rek.pris 1399:-

CRUZ
Marco
Sweat Hoodie Jr.
Junior Stl 116-164
-50% **199:-**
Rek.pris 399:-

-40% **299:-**
Rek.pris 499:-

Ramin Sweat Pants Jr.
Junior Stl 140-176

Five SEASONS
Effie Jacket
Vattenpelare 5000
Dam Stl 34-46
-50% **1099:-**
Rek.pris 2199:-

hummel®
Lead Football Pants Jr.
Junior Stl 128-176
Storlekarna kan variera!
-50% **249:-**
Rek.pris 499:-

Root Elite JR VC
Junior Stl 28-32
-40% **299:-**
Rek.pris 499:-

weather report®
Bronze PU Backpack
-42% **399:-**
Rek.pris 699:-

weaver®
Bronze 40L PU Duffel Bag
-42% **399:-**
Rek.pris 699:-

CARLSTEINS
Boxer 3-Pack
Junior Stl 134-164
-47% **89:-**
Rek.pris 169:-

Boxer 3-Pack
Junior Stl 86-128
-46% **69:-**
Rek.pris 129:-

Trosor 3-Pack
Junior Stl 86-128
-40% **59:-**
Rek.pris 99:-

CARLSTEINS
Hipster 3-Pack
Junior Stl 86-128
-46% **69:-**
Rek.pris 129:-

Ryggsäck Frozen & Spiderman
One Size
-42% **199:-**
Rek.pris 349:-

VIRTUS
Britan Sneaker
Herr Stl 41-46
-45% **599:-**
Rek.pris 1099:-

CMP
Vattentät!
Rigel Mid WP
Herr Stl 41-46
-40% **899:-**
Rek.pris 1499:-

WHISTLER®
Benin WP
Dam Stl 36-42
Vattentät!
-58% **599:-**
Rek.pris 1299:-

ZIGZAG
Lasti Boot
Dam Stl 36-41
-54% **499:-**
Rek.pris 1099:-

Wanoha Jr.
Junior Stl 24-35
Varmfodrad!
-41% **349:-**
Rek.pris 599:-

Vi reserverar oss för slutförsäljning och typografiska fel i denna annons.

Kaffepriserna skjuter i höjden: Konsumenterna tvingas betala mer

Bild: Pixabay

Morgonkaffet blir en allt dyrare lyx. I februari 2025 nådde kaffepriset en ny rekordnivå på de internationella börserna, och konsumenter över hela världen känner av effekterna. En kombination av dåliga skördar, ökad efterfrågan och finansiell spekulation driver upp priserna snabbt. Vad betyder detta för kaffedrickare i Europa och Skandinavien?

Kaffekrisen: Varför har priserna skenat?

Kaffemarknaden är i kaos. Under de senaste månaderna har priset på arabicakaffe ökat med över 6 %, vilket innebär en ny toppnivå på 4,30 dollar per pund, enligt Reuters. Denna ökning är inte slumpmässig utan orsakas av flera faktorer:

- **Klimatproblem i Brasilien och Vietnam** – Två av världens största kaffeproducenter drabbas av extrem torka, vilket minskar skördarna och skapar osäkerhet på marknaden.
- **Bönder håller tillbaka sina lager** – I Brasilien väljer kaffebönder att behålla sina varor i hopp om ännu högre priser, vilket begränsar tillgången och driver upp priset.
- **Inflation och ökade transportkostnader** – Högre priser på bränsle och frakt påverkar leveranskedjorna, vilket gör att kaffebönder blir dyrare när de når Europa och USA.

Hur högt kan kaffepriset stiga?

Många konsumenter undrar om prisökningarna är tillfälliga eller om de kommer att

hålla i sig. Experter varnar för att priserna kan fortsätta att stiga under 2025, särskilt om väderförhållandena inte förbättras.

”Utan en bra skörd i Brasilien och Vietnam kan vi förvänta oss att priserna fortsätter att öka, säger analytiker citerade av Reuters.

Dessutom har stora kaffetillverkare, som JDE Peet's, redan meddelat att de kommer att höja priserna under året. Det betyder att kaffepriserna på kaféer och i butiker kommer att fortsätta att öka.

Hur påverkas konsumenterna i Europa och Skandinavien?

- **Dyrare kaffe på kaféer:** Stora kedjor som Starbucks och Costa Coffee har redan börjat höja sina priser. I Sverige och Danmark kan en kopp kaffe snart kosta 10-20 % mer.
- **Dyrt kaffe i butikerna:** Supermarknader rapporterar stigande priser på populära varumärken. Om ett 500 g kaffepaket tidigare kostade 50 SEK, kan det snart kosta 60-65 SEK.
- **Minskad konsumtion:** Vissa europeiska

konsumenter börjar redan minska sin konsumtion av specialkaffe och väljer billigare alternativ.

Vad kan man göra? Tips för att spara pengar på kaffe

- **Köp kaffe i större mängder:** Om du har ett favoritmärke, passa på att köpa det när priset fortfarande är rimligt.
- **Prova lokala alternativ:** Vissa europeiska kaffemärken kan ha mer stabila priser jämfört med premiumimporterade varianter.
- **Välj smarta bryggmetoder:** Hemmabryggt kaffe är alltid billigare än att köpa en kopp varje dag på kafé.

Slutsats

Kaffets prishöjning är en global verklighet, och konsumenter i Europa och Skandinavien måste förbereda sig på att betala mer. Med en begränsad tillgång och en ökande efterfrågan kan 2025 bli ett av de dyraste åren för kaffeälskare.

Info Express-redaktionen
W: www.infoexpress.se
E: hello@infoexpress.se Källa: Reuters

Europaparlamentet godkänner uppdaterade momsregler för den digitala eran

EU-parlamentet har röstat igenom en omfattande uppdatering av momsdirektivet för att anpassa det till den digitala ekonomin. De nya reglerna kommer att säkerställa att moms betalas för tjänster som tillhandahålls via onlineplattformar, eliminera orättvis konkurrens och bekämpa momsbedrägeri.

Striktare momsregler för digitala plattformar

På onsdagen godkände EU-parlamentet de förändringar i momsdirektivet som medlemsstaterna hade uttryckt önskemål om i november. Beslutet röstades igenom med 589 röster för, 42 emot och 10 nedlagda röster.

De nya reglerna innebär att från och med 2030 måste digitala plattformar betala moms på tjänster som tillhandahålls genom dem i de flesta fall där enskilda tjänsteleverantörer inte tar ut moms. Detta syftar till att eliminera marknadsförvrängningar, eftersom liknande tjänster i den traditionella ekonomin redan är momspliktiga. De mest påverkade sektorerna är korttidsuthyrning av boende och passagerartransport på väg. Medlemsstaterna får dock möjlighet att undanta små och medelstora företag från denna regel, en linje som även parla-

mentet förespråkade.

Digitalisering av momsrapportering för att bekämpa bedrägerier

En annan viktig förändring är att momsrapporteringen för gränsöverskridande transaktioner kommer att bli helt digitaliserad senast 2030. Företag måste då använda e-fakturor vid internationella B2B-transaktioner och rapportera informationen automatiskt till skattemyndigheterna. Syftet är att förbättra möjligheterna att bekämpa momsbedrägerier.

För att förenkla den administrativa bördan för företag stärker de nya reglerna även systemet för momsredovisning via en one-stop-shop online. Detta innebär att ännu fler företag med internationell verksamhet kan hantera sina momsplikter genom en enda digital portal och på ett gemensamt språk.

Bild av Simon - Pixabay

Bakgrund

Dessa uppdaterade momsregler har tagit mer än två år att ta fram. Den 8 december 2022 presenterade EU-kommissionen paketet ”Moms i den digitala tidsåldern” (ViDA-paketet), som innehöll tre förslag, varav ett var just uppdateringen av 2006 års momsdirektiv.

Enligt EU-kommissionens beräkningar kan medlemsstaterna återfå upp till 11 miljarder euro per år i förlorade momsintäkter under de kommande tio åren. Samtidigt beräknas företag spara 4,1 miljarder euro per år i efterlevnadskostnader och 8,7 miljarder euro i registrerings-

och administrationskostnader över en tioårsperiod.

Slutsats

De nya momsreglerna innebär en betydande förändring för digitala plattformar och gränsöverskridande handel inom EU. Genom att stänga kryphål och digitalisera rapporteringen hoppas EU kunna skapa rättvisare konkurrens, minska skattebortfall och förenkla administrationen för företag. Med dessa förändringar blir momssystemet mer anpassat till den digitala ekonomin och bättre rustat för framtiden.

Info Express-redaktionen
Källa: Europaparlamentet

ZEN RITUAL
with green tea

www.xtakes.se

ELON:s breda sortiment utmanar elektronikjättarna

ELON i Hörby i ny form med samma höga service

Rikstäckande ELON utmanar de stora elektronikjättarna

Med sitt breda sortiment och attraktiva prisbild utmanar ELON de stora elektronikjättarna. Med ett rikstäckande koncept har kunder alltid nära till sin lokala ELON-butik i Hörby, där de hittar allt inom mobilelektronik, ljud och bild för hemmet.

En resa från Radiohuset till ELON

”Vår historia började 1999 när jag började jobba på Radiohuset,” berättar VD Jörgen Rossander. ”Min nuvarande kollega Fredrik var butikschef på radiohuset i Hörby och som var en elektronikbutik i Euronics kedjan. När vår chef skulle sälja butiken, köpte vi loss det 2004,” säger Jörgen.

”Det har hänt mycket under våra 20 år, och tekniken har utvecklats snabbt.”

Idag har företaget fem medarbetare och ett upptagningsområde som inkluderar Sjöbo, Tollarp och Höör. ”Vi har även installerat i Båstad och Malmö,” tillägger Jörgen. ELON-kedjan är störst i Sverige med 335 butiker, jämfört med 75 i Norge och 160 i Danmark.

Vilka är vi?

”Vi är en specialiserad butikshandel med ljud- och bildanläggningar, videoutrustning, mobiltelefoner, tv-apparater, nätverk, radioapparater, högtalare, datorer och laptops,” säger Jörgen. ”Vi erbjuder gedigen service och hjälper kunder att hitta rätt produkt och abonnemang, samt löser installation och inkoppling.”

Certifieringar och konkurrens

”Vår installatör har certifiering för att jobba med våra installationer,” säger Jörgen. ”En annan viktig kvalifikation är våra återkommande kunder och det goda rykte vi har.” Konkurrensen är hård, särskilt från nätet, men Jörgen ser andra lokala butiker som kollegor snarare än konkurrenter. ”Vi har en stark ryggrad i ELON-kedjan,” säger han.

Senaste milstolpe

”Vi blev en ELON-butik

ELON Ljud & Bild

HÖRBY

Gamla Torg 1
Tel: 0415-14950
www.elon.se

från att tidigare ha varit en Euronics-butik,” säger Jörgen. ”Det skiftet skedde 2024 och våra skyltar byttes ut sommaren 2024. Det har varit tryggt att ingå i en välkänd kedja med stora muskler och snabba leveranser.”

Framtidsplaner

”Vi ser fram emot 2-3 spännande år som en del av ELON-kedjan,” säger Jörgen. ”Varutillgången är bättre och hemsidan mer känd än Euronics i Sverige. Vi planerar att vara marknadsledande i vår kommun och fortsätta driva butiken i minst två decennier till.”

Denna intervju genomfördes av Victor Salazar för Info Express och sponsrades av WR TV & Telecom AB, Hörby.

Professionell finansiell rådgivning skapar välmående människor och företag

100 % fullt fokus på företagarnas siffror här Redovisningskonsulten Christopher

Hemmet blev startpunkten för en blomstrande verksamhet

1995 var året då vi började vår resa, hemma i bostaden. Verksamheten växte stadigt och idag är vi fem medarbetare, även om vi vid vår topp var nästan tio. ”Vi har en blandning av medarbetare i pensionsåldern och unga förmågor,” säger Göran med ett leende. ”Vi blir äldre, men de unga har framtiden framför sig.”

Göran, som tidigare drev

lantbruk, berättar: ”Det var trevligt att hjälpa lantbrukare när man själv kommer från lantbruket. Ekonomi har alltid varit en stor fråga för mig.” Idag är vi auktoriserade redovisningskonsulter och all vår personal är handplockad. Vi verkar i södra Sverige, inklusive Skåne och Halland.

Vem är vi

Vi erbjuder bokföring, bokslut och alla sorters privatekonomi. Vi hjälper till med EU-bidrag och bouppteckningar. ”Vi är

breda och möter alltid våra kunder som de förväntar sig,” säger Göran. Vi hanterar löner, fakturering och deklarationer, och vi säger sällan nej till nya uppdrag.

Certifierad redovisningsbyrå

Vi är medlemmar i SRF (Sveriges Redovisnings Förbund), vilket innebär att vi är auktoriserade. ”Vi har en bred kompetens och tar gärna in praktikanter direkt från skolan,” säger Göran. En av våra nuvarande anställda började som praktikant här. Våra medarbetare går löpande utbildningar för att kunna ge den bästa rådgivningen.

Framtidsplaner

”Vi fortsätter i samma goda anda, men med nya yngre förmågor,” säger Göran. ”Vi har funnits i 30 år och har byggt upp ett starkt förtroende.” Ingela tillägger: ”Det är

viktigt att förklara väl för kunderna och inte bara be dem under-teckna ett färdigt papper. Förtroende byggs genom god kommunikation.”

”Vi ska fortsätta skapa trygghet utan att tumma på kvaliteten och planerar att finnas kvar i minst 30

år till,” avslutar VD Göran Nilsson tillsammans med delägaren Ingela Andersson.

Denna intervju genomfördes av Victor Salazar för Info Express och sponsrades av Redovisningstjänst Norreskog AB. E-mail: victor@infoexpress.se

Auktoriserade Redovisningskonsulter

Behöver ni hjälp med bokföring, bokslut, deklaration, bolagsbildning, EU-ansökningar med mera. Välkomna till oss!

Tel. 0415-703 60
Mobil. +4673 5189572

goran@norreskog.se
christopher@killhult.info

JÄTTE-REA!!!
Halva priset
 på det mesta i butiken!

50%

Först till kvarn!

Vi rear ut våra utställnings möbler!

50%

SOFFOR - MATGRUPPER - SÄNGAR - FÅTÖLJER - MATTOR - PASSA PÅ! - SOFFOR - MATGRUPPER

Kära kunder,
 Vi har nu valt att avveckla vår möbelaffär i Vellinge. Under våra 65 år har vi fått hjälpa till att möblera många hem i Skåne. Vi riktar ett stort tack till alla våra kunder som har gjort vårt arbete både stimulerande och roligt!

TACK!

Müllers

MÜLLERS MÖBLER

Waste2Race: Tävlingsbilen som drivs med vätgas från avfall, skapad av WMG Warwick

Bilder av: warwick.ac.uk

Ett banbrytande projekt från WMG (Warwick Manufacturing Group) vid University of Warwick har fångat bilvärldens uppmärksamhet: Waste2Race, en tävlingsbil som drivs med vätgas producerad från avloppsvatten. Byggt av återvunnet och hållbart material lovar Waste2Race att inte bara vara snabb, utan också en symbol för grön innovation.

WMG, känt för sina tekniska innovationer, har lanserat projektet Waste2Race, en prototyp av en tävlingsbil som drivs med vätgas framställd av hushållsavfall. Projektet innebär samarbeten med Wastewater Fuels och Severn Trent Water

för att omvandla avloppsvatten till miljövänligt bränsle. Bilen är nästan helt byggd av återvunnet material och använder återvunnen kolfiber, sidospelar gjorda av rödbetsavfall och en ratt tillverkad av 100 % naturliga

material, utvecklad tillsammans med National Composites Centre. Fordonets batteri kommer från en skadad bil, vilket betonar vikten av att återvinna elektroniska komponenter.

Projektet ger studenter vid

University of Warwick en unik möjlighet att arbeta inom fordonsindustrin och utveckla praktiska färdigheter.

Waste2Race visar inte bara vätgasens potential som ett hållbart alternativ, utan fungerar också som en plattform för miljövänliga innovationer inom motorsport. Teamet siktar på att sätta nya hastighetsrekord senast 2025 och främja miljövänliga lösningar inom fordonsindustrin.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: warwick.ac.uk

EU investerar 200 miljarder euro i artificiell intelligens

Europeiska unionen lanserar InvestAI, ett program som satsar 200 miljarder euro på AI-utveckling. Med 50 miljarder från EU:s budget och 150 miljarder från privata aktörer ska fyra AI-gigafabriker byggas i Europa, vilket stärker regionens teknologiska konkurrenskraft globalt.

Initiativet stöds av ledande företag som Airbus och Siemens och syftar till att utveckla AI-lösningar för kritiska sektorer som sjukvård, energi och industri. Ursula von der Leyen betonar att Europa

måste leda inom AI. InvestAI syftar också till att skapa nya jobb, stärka forskning och utbildning inom AI samt bygga säkra digitala infrastrukturer. Internationellt har initiativet fått blandad

respons, där USA ser det som en konkurrent och Kina som en potentiell partner. InvestAI kan stärka små och medelstora företag och ge Europa en starkare roll glo-

balt inom teknik och innovation.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet

Bild av Pete Linforth - Pixabay

Caltechs mikrorobotar: Framtiden för precis läkemedelsleverans

Kaliforniens teknologiska institut (Caltech) har utvecklat revolutionerande mikrorobotar som kan transportera läkemedel direkt till sjukdomens källa. Denna teknik lovar mer effektiva och mindre invasiva behandlingar, vilket ger hopp till patienter med allvarliga sjukdomar.

Forskare vid Caltech har skapat mikroskopiska robotar som kan navigera genom blodomloppet och leverera läkemedel direkt till det drabbade området. Dessa robotar, som styrs av magnetfält, öppnar nya möjligheter inom medicinsk behandling genom att minska biverkningar och maximera effektiviteten.

Mikrorobotarna är tillverkade av biokompatibla material, vilket gör att de kan röra sig genom kroppen utan att orsaka negativa reaktioner. De kan transportera nyttolaster, såsom läkemedel för behandling av cancer eller svåra infektioner, och leverera dem exakt på cellnivå.

Denna teknik representerar ett viktigt steg mot framtidens medicin, där skräddarsydda behandlingar blir standard. Forskare vid Caltech fortsätter att förbättra

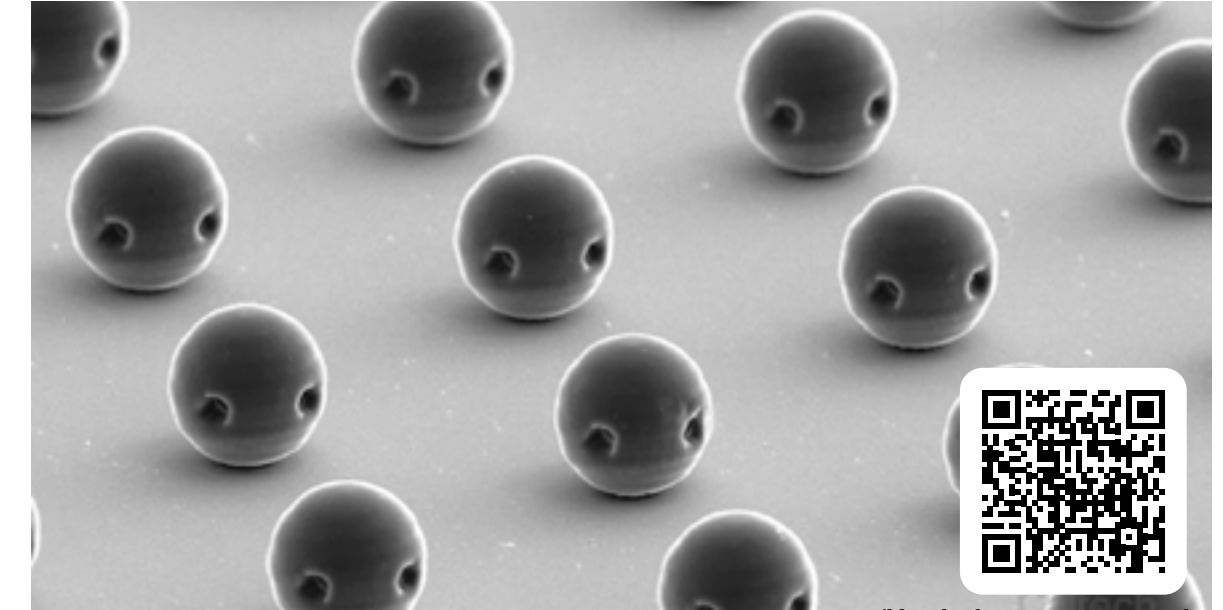

Bild: Caltech News Capture youtube

dessa mikrorobotar, med förhoppningen att de även ska kunna samla in data och utföra minimalt invasiva kirurgiska ingrepp.

Även om mikrorobotarna för närvarande är i testfasen, är deras potential enorm. De kan revolutionera behandlingen av kroniska sjukdomar och cancer,

minska återhämtningstiden och öka framgångsgraden för medicinska ingrepp.

Info Express-redaktionen
Källa: Caltech News

Ubilack

Billackering i Toppklass

Billackering i mästarclass
Hjälp med skadan?
Drop-in skadebesiktning
Tel. 040-942573
E-mail: info@ubilack.se
Webb: www.ubilack.se

Däckcenter

i Vellinge

Byt däck i Vellinge

Rätt däckverkstad för ditt däckbyte

Adress: Fabrikgatan 3, 235 32 Vellinge
Tel: 040-42 00 52 | E-post: info@dackcenter.se

Milano

SKRÄDDERI & KEMTVÄTT

Experter på kemtvätt och reparationer av textil, skinn, päls, mocka, väskor sömnad.

★★★★★

Djäknegatan 2 21135, Malmö
Tel. 040 54 54 54 | Mob. 076 167 0444
E-post: info@milano-se.com | Webb: milano-se.com

ÖRESUNDSPERSPEKTIV
- ETT ÅRSMAGASIN AV HÖG KVALITET

28
MARS

SYNLIGHET HELA ÅRET RUNT
FRÅN ENDAST

3500 SEK

Priset avser en kvartsida, ex. moms och gäller t.o.m. 15 mars 2025.

2025 - 2026 I VÄSTRA SKÅNE

Boka din annons nu!

0761 888 442

E-mail: office@infoexpress.se